

Jess G. Berthelsens 1. maj-tale

Taler
Jess G. Berthelsen
Forbundsformand for SIK

Dato
1. maj 2012

Sted
Nuuk, Grønland

Omstændigheder

Sulinermik Inuutissarsiateqartut Kattuffiat, SIK, Grønlands største lønmodtagerorganisation, dannet i 1956 under navnet *Grønlands Arbejder Sammenslutning* (GAS).

Læs om SIK på [lex.dk](#)

- 1 Ataqqinartut sulisartut, ullumikkut ullorsiornissinni tamassi pilluangaaritsi.

Nuannannerup sinnattuaqisitsineranit iterluta maanna piviusut piaartumik eqqarsaatigilertariaqarpagut. Naalakkersuisoqatigiit atuuffiat

- 5 naagaluttualerpoq, ukiormi ataasiinnaq qaangiuppat qinersisussaavugut. Innuttaasut pissusissamisoortumik piumasaraat neriorsuutit kusanartut, qinersinermi kingullermi neriorsuutigineqartut, ilaannannguisaluunniit piviusunngortinnissaat.

- 10 Nunattalu MAANNAKKORPIAQ atorfissaqartitaa tassaavoq iliuuseqarnissaq.

Neriorsuutaasimasut inernerri misissuataarlugit Naalakkersuisunit pilersinneqarsimasunik allamik takusassaqanngilanga taamaallaat aalisarnerup tungaatigut nutarteriniarneq ilaannakoq, aammalu akitsuutit.

- 15 Apeqqutit politikkikkut piaartumik aaqqiivigisariaqartut uani taagulaarlakka, aaqqiivigineqanngippatami inuiaqatigiit atugarissaarnerat, Namminersornerullutik Oqartussat ukiuni 30-ni ineriartortissimasaat, 20 nuannaqalatalu junimi 2009-mi Namminersornermut, Nunatta siunissaanik nutaaliornialerfimmut, ikaarsaartitarput nukillaarsarneqassanngippat maannakkut qanoq iliuuseqartoqartariaqarpoq.

- 25 Maannakkorpiaq maajip aallaqqaataani 2012-imi suliffissaarunnermik eqqorneqarsimasut aatsaat taama amerlatigippot – inuit 3.500-init amerlanerusut suliffissaaleqinermik eqqorneqarsimallutik.

SIK-p siullerpajutillugu piumasaraa suliffit ataavartut nutaat pilersinnissaat, taamaaliornikkut akissarsiat pitsaanerusut, inissiat pitsaanerusut,
30 ilinniartitaanerillu pitsaanerusut angusinnaagatsigit.

Pisariaqarluinnalerpoq qinikkatta erseqqissumik kiinnernissaat aalajangigassanillu aaliangiillutik, Nunatsinni atugarissaarnermik ajornerulersitsinngitsumik.

35 Nunatsinnimi ukiuni kingullerni malunnarsiartuinnartumik pissakinnerit atugarissaarnerillu akornanni qunneq annertusiartuinnartutut isikkoqarpoq.

Demokratiskimik ingerlanitsinni nutaaqisumi puigorsimanerparput nammineq
40 oqaluttuarisaanitsinni tunngaviulluinnartoq ? Puigorsimanerparput agguasseqatigiittarneq ? Puigulernerparput immitsinnut akisussaaqatigiinnerput ?

45 Peqatigiinnermut ersiutigitittagarput – nammaqatigiinneq – oqaasiinnanngorsimanerpa persuarsiornerinnatsinni atortaligarput ?

Nunatta killormut ingerlalernissaa illuatungilerniarlugu arlalinnik piumasaqaateqarpugut, isumaqarama taakku Nunatta naligiimmik ingerlalernissaanut tunngaviussasut.

50 Siullermik uumaatsut periarfissiissutaasa atorluarniarneqarssaannut ammaassisariaqarpugut, kisianni sapinngisamik maani nunaqartunut sutigut tamatigut iluaqutaasumik. Nutaanik ataavartunillu suliffeqarfiliornissaq pisariaqartilluinnarparput. Suliffissaaleqisut inuttut ataqqinassusiat 55 utertittariaqarparput, inuiaqatigiinni peqataanertik malugisinnaaqqullugu.

Tassunga atatillugu erseqqissarusuppara sulisartunik nunanit allanit tikisitsinissaq SIK-p akerlerinngimmagu, taakku suliffeqarferujussuit sanaartornerini sulisorineqassappata, kisianni piumasaralugu nunaqavissut 60 salliuutinnejassasut.

Kisianni SIK-p piumasaraa avataaniit suliartortut tuusintilikkaat Nunatsinni isumaqatigiissutit malillugit akissarsiaqartinneqarnissaat.

Tassami SIK-p ukiorpassuit sorsuutigisimavaa maani nunami nunaqavissut tikisitaniik annikinnerusumik akilerneqartannginnissaat. Suliat assigiit akissarsiat assigiit ukiorpassuit suaartaatigisimavarput. Taava inuiaat allat annikinnerusumik akilersussavagut ? Oqarlatalu uagut naammatumik
70 aningaasarsiaqarutta ajunngilaq, inuiaat allat uagut susassarinngilagut, taamatummi inissinniarutta taava maani nunatsinni aamma assigiinngisitsilissaagut.

SIK-p tamanna akueriumanngilaa, tassami suli suaartaat ilumoorukkamiuk
75 ”suliat assigiit akissarsiat assigiit”.

Isumaqpunga Naalakkersuisut erseqqissumik avammut nalunaartariaqalersut, tassalu ’Kalaallit Nunaata akueriumanngilluinnaraa avataanit suliartortut akilernerlunneqarnissaat.
80

Maannakkut qanoq iliuuseqartoqartariaqarnermut assersuutissaq alla tassaavoq pisortat inissiaataanni nutaanngileqisuni najugallit ajornartorsiutaat, ungasingngitsukkut ajornartorsiummik nutaamik ilaneqartut, ilaqtariit ukiup issileruttornerani inigisaminni nutaanngitsuni aserfallatsaalineqanngitsunilu
85 najugallit kiassarneqaratillu imissaqanngitsut.

”Qanoq iliuuseqarsinnaaneq misissorparput” Naalakkersuisut oqaannarput, inissianillu attartortut ikiorserniarlugit sunnguamilluunniit iliuuseqaratik.

90 Maannakkut pisortat aamma siunniuppaat pisortat inissiaataanni najugallit akiviusut aallaavigalugit akilersuisalissasut, kisianni ilisimatissavassi maannakkut aningaasarsiat taamatut inisisimatillugu tamanna ajornarluinnarpoq, tassami taava assigiinnerpaa ilaasortagut oqarfingineqarpata namminneq inissianik pisisariaqartut, maannakkullu inissianut akit taamatut inisisimatillugit
95 ilaasortatta akilersinnaanngilluinnarpaat.

Nammaqatigiinnermik qimatsisumik inatsisiliortoqarsinnaaneranut assersuutissaalluarpoq assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinnejnarnera.

100 SIK-mi isumaqpugut akit assigiinnissaannik periuseq eqquteqqittariaqartoq.

Ullumikkut nalunngilarput imermut innaallagissamullu akiligassat 1.500 kronit sinnerlugit assigiinngissuseqarsinnaasut, apeqqutaalluni nunap ilaani sumi

105 najugaqarneq. Tamanna eqqortuliornerunani lu nammaqatigiinnerunngilaq.

Imaassinnavaavoq assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinnarata
oqaatigineqanngitsumik siunertarigaa nunami maani najugallit illoqarfinnut
ineriartortitanut pinngitsaalillugit nutsertinniarnerneqartut, naak taakkunani
110 suli naammattunik suliffissaqaranilu inissiaqanngikkaluartoq.

Assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinneraniit assersuummut allamut,
inuiaqatigiit kalaallit ataasiunerannik paasinninnginnermik ersersitsisumut –
tassalu nunami maani angalasinnaanitsinnut periarfissat.

115 Nunatta isorartunerujussua pissutigalugit angalaniarutta umiartorluta
timmisartorlataluunniit angalasariaqartarpugut.

Ajoraluartumik oqartariaqarpunga SIK-mut ilaasortat akissaqannginnertik
120 pissutigalugu angalanissartilluunniit eqqarsaatigisinnaanngimmassuk.
Tamannattaaq nammaqatigiinnnginnerup ersiutaatut isigaara.

Isumaqpungaa Naalakkersuisut kikkuugaluarunilluunniit nutaanik
isarusserlutik isiginnittariaqalersut. Uani pineqartoq tassaavoq inuiaqatigiit
125 peqatigiillutik aaqqinniagassaat, arlaatigut avitseqatigiissutigisariaqagaat.

Taavalu maannakkut ukiuni tulliuttuni sulisartut ilaasortatta
naammaginartumik inuuniarnissaannut tunngaviliilluinnaqqissaartussaq,
tassalu isumaqatigiinniarneq.

130 Ukiorpssuarni isumaqatigiinniartarsimavunga isumaqatigiinniarnermik
taallugu aammalu taanna siunnerfigalugu, kisianni tassa oqartariaqarpunga
maannakkut pisortaninngaanniik isumaqatigiinniarnermik taasaq
isumaqatigiinniarnerunngilaq, kisiannili qulaaniik naalakkiutigalugu
135 peqqussutaavoq, taamaallaat ukiuni sisamani tulliuttuni 4 procentimik
qaffassasugut.

Taamatut isumaqatigiinniartoqarneq ajorpoq, taava assigiinnarpaa Inatsisartut
inatsisiliorkunik asuli piffissaajarata.

140 Ukiuni kingullerni pingasuni aningaasarsiat pisissutigineqarsinnaanerat 9%-mik
appariarsimavoq. Ullumikkuttaaq nalunaarutigineqarpoq oliamut aki liiterimut

58 øremik qaffattoq. Taamaammat tupigusuutiginngitsuunngilara ukiuni
145 sisamani taamaallaat 4%-mik pisortat neqerooruteqarnerat.

Tassa aningaaasanngorlugu maannakkut ilinniarsimanngitsut
isumaqatigiissutaat aallaavigalugu qaffaatissaq tassaatuaavoq qaammammut
150 100 kroni. Tutsarlunngilasi maannakkut killiffik tassa taamaappoq, aali suli
annertunerusumik inissianut akiliuteqartarnissatsinnik eqqartuisut.

Tunngavilersuutiginiarneqartut ilagaat nunarsuarmi aningaaasarsiornermi
ajutumeersimanerup kingorna eqqugaasimanerput.

155 Oqartariaqarpunga tamanna paasisinnaanngilluinnarakku, tassami maani
nunami aalisakkat raajallu kisiisa avammut tunisassiaraagut, guld-isiorfik
Nalunaq akileraarneq ajortoq eqqaassaanngikkaanni.

160 Aalisakkat raajallu akii ukiuni kingullerni appariartorsimanngillat
illuatungaatigulli qaffakciartorsimallutik, taava nunarput sukkut
atingaaasarsiornerup ajutumeerneratigut eqqugaagami ?

165 Qujanartumik Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutai maannakkut
sinneqartorfiullutik ingerlapput, taamaattumik apereqqissaanga Nunarsuarmi
atingaaasarsiornerup ajutumeernera nunatsinni sukkut eqquigami ?

Akuersaaruminaappoq Naalakkersuisut pissakinnerit pitsaanerusumik qanoq
170 iliuuseqarfinginiarlugit oqaluutigalutit taamatut maannakkut
isumaqatigiinniarnermi pissusilersornerat, naak taakkua Naalakkersuisut
pissakinnerit qanoq iliuuseqarfinginiarlugit oqaluttut !

Tassami maannakkut isumaqatigiissuteqarfingineqartut aningaaasanngorlugu
uagutsinniik annertunerungaatsiartumik qaffaaffigineqarput, makkariinalu
atingaaasarsiaqarnerusunut aningaaarsiakinnerusunullu assigiimmik
175 akeqarpoq, taava naak Naalakkersuisut nammaqatigiinnermik eqqartuinerat ?

Tunngaviusumik ataqqinninnermik nammaqatigiinnermillu
suusupaginninneq allanngortittariaqarparput. Uannut nuna ataasiinnaavoq –
Kalaallit Nunaat namminersortoq, tamatta maani nunami najugaqartut piat,
180 aammalu naammaqatigiinneq aallaavigalugu ingerlanneqartariaqartoq.

Soorunami eqqaamajuartariaqarparput maani nunami tamatta sutigut
tamagitut akisuussaaqataagatta, maanilu nunami ajortoqarsimappat tamatta
185 pisussaavugut aamma aaqqiiniaqataassalluta.

Maani nunami suliffissaaleqisut suliumanngitsutut nalilersorneqartarneri
akuersaarsinnaanngilara, tassami suliffit aamma maani nunami
amigaatigineqarmata, inunnillu suliumanngitsoqarsimappat taamatullu
190 inissittoqarsimappat taava aamma uagut tamatta akisussaqataavugut,
pisussaavugullu inuit sulilersinneqarnissaannut ataqeqatigiilluta
suleqataaffigissalluta.

Sulisartut ulluanni ullorsiorluarnissassinnik tamassi kissaappassi.

195

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

200

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. maj-tale, Fagbevægelsen

205

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jess-g-berthelsens-1-maj-tale>

210

215

220